

LUCIA TUMIATI

Karlar Altındaki Ülke

Resimleyen

Simona Bursi

Çeviren

Filiz Özdem

2.
baskı

YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI

LUCIA TUMIATI

Karlar Altındaki Ülke

Resimleyen
Simona Bursi

Çeviren
Filiz Özdem

YAPI KREDİ YAYINLARI

Lucia Tumiatì'nin
YKY'deki kitapları:

Denizin Dibindeki Ev (2013)
Görünmez Arkadaşım (2014)
Karlar Altındaki Ülke (2014)

Karlar Altındaki Ülke

Lucia Tumiati (Venedik, 1926) Henüz 6 yaşındayken “farklı-öteki” olmanın ne demek olduğunu anladı. Hekim ve yazar babası Corrado Tumiati'nin faşist siyasi yönetimle çok ciddi sorunları oldu. Annesiyle babası ayrıldı. Lucia annesiyle, erkek kardeşi babasıyla kaldı. 13 yaşındayken, insanın annesinin Yahudi olmasının ve ırkçı yasaların sonuçlarına katlanmanın da ne demek olduğunu anladı. Annesi Maria Luzzatto ile uzun süre saklanarak yaşamak zorunda kaldı. Ana-kız direniş mücadelesine katıldı, savaşın bitiminde 1945'te annesi ölünce, Lucia babasının yanına Floransa'ya döndü. Üniversitede edebiyat bölümünde eğitimini sürdürdü, Pinokyo'nun yazarı Carlo Collodi üzerine hazırladığı tezle mezun oldu. Yetişkinler için eserler vermekle birlikte özellikle gençler ve çocuklar için yazdı. İki çocuk annesidir.

Tumiati, İkinci Dünya Savaşı'ndan bugüne kadar çocuklar ve gençler için yazan büyük yazarlardan biridir. İtalyan yazarın kitaplarındaki temel öğeler özgürlük, “farklı-öteki” olmak ve “dünya”yla sürekli diyalog halinde olmaktır.

Simona Bursi (Fano, Pesaro-Urbino, 1974) Sanat üzerine öğrenim gördü, sinema animasyonunda uzmanlaştı. Mezun olduktan sonra Giacinto Gaudenzi'den illüstrasyon dersleri aldı. 1997-2007 yılları arasında Milano'da yaşadı ve animasyon üzerine çalıştı. 2008'den beri doğduğu Fano'da yaşıyor, hayatını illüstratörlük yaparak sürdürüyor.

Filiz Özdem (İstanbul, 19 Temmuz 1965) İtalyan Lisesi'nden mezun olduktan sonra İÜ Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi, aynı bölümde yüksek lisans programına devam etti. Çeşitli dergi ve gazetelerde şiirleri, yazıları, yorumlayıcı sanat metinleri ve çevirileri yayımlandı. Urfa, Balıkesir, Mersin, Mardin, Kars, İstanbul, Maraş, Denizli, Çanakkale, Kayseri, Amasya, Aydın üzerine şehir monografileri hazırladı. Pier Paolo Pasolini, Luigi Malerba, Italo Calvino, Gianni Rodari, Angela Nanetti, Lucia Tumiati, Edmondo de Amicis, Carlo Collodi ve başka İtalyan yazarların çeşitli kitaplarını çevirdi. Maltepe Sanat Galerisi Yayınları'ndan *Saydam ve Seyirci* (1999) adlı şiir kitabı yayımlandı. *Korku Benim Sahibim* (2007), *Düş Hırkası* (2009), *Yalan Sureleri* (2010), *Rüya Bekleyen Adam* (2013) (2015, Notre Dame de Sion Liseliler Edebiyat Ödülü), *Aşk Meçhule Yürür* (2015) adlı romanları ve çocuk edebiyatı alanındaki kitapları da YKY'den yayımlandı.

Yapı Kredi Yayınları - 4061
Doğan Kardeş - 553

Karlar Altındaki Ülke / Lucia Tumiati
Özgün adı: Vorrei Volare Sulla Neve
Resimleyen: Simona Bursi
Çeviren: Filiz Özdem

Kitap editörü: Aslıhan Dinç
Düzeltili: Filiz Özkan

Baskı ve Cilt: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Başkent O.S.B. 22. Cad. No: 6 Malıköy / Ankara
Tel: (0312) 640 16 23
Sertifika No: 26886

Çeviriye temel alınan baskı: Giunti editore, 2008
1. baskı: İstanbul, Mart 2014
2. baskı: İstanbul, Ocak 2016
ISBN 978-975-08-2889-8

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2013
Sertifika No: 12334
Copyright © 1994, 2007 Giunti Editore S.p.A., Firenze-Milano
www.giunti.it

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 142 Odakule İş Merkezi Kat: 3 Beyoğlu 34430 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İÇİNDEKİLER

- Nineciğim Nerelerdesin? • 7
Kim idim? Kimim? • 57
Uzun Bir Yolculuk • 71
Burası Benim Ülkem • 79

NİNECİĞİM NERELEERDESİN?

Nineciğim, nerelerdesin?

Çok zamandır seni arıyorum ama hiçbir yerde bulamadım. Bari mektup yazayım dedim. Dilerim postacı beceriklidir de seni bulur. Birisi anlatmıştı: Bir arkadaşına mektup yazmış, zarfın üzerine arkadaşının adını, soyadını, adres yerine de “Kim bilir nerede” diye yazmış. Bir süre sonra bir kart almış, üzerinde, “Birileri biliyormuş” yazılıymış.

Ben de böyle bir kart alırım diye umuyorum.

Nine, keşke elimden tutup beni parklarda, bahçelerde gezmeye götürebilseydin. Banklara nineleriyle, dedeleriyle oturmuş bir sürü çocuk görüyorum. Bazen dedeleri onlarla oynuyor. Sen de benimle oynar mıydın? Sıra arkadaşım Michele'nin ninesi bazen onunla saklambaç oynuyor. Geçen gün yatağın altına saklanmış, sonra da çıkamamış gir-

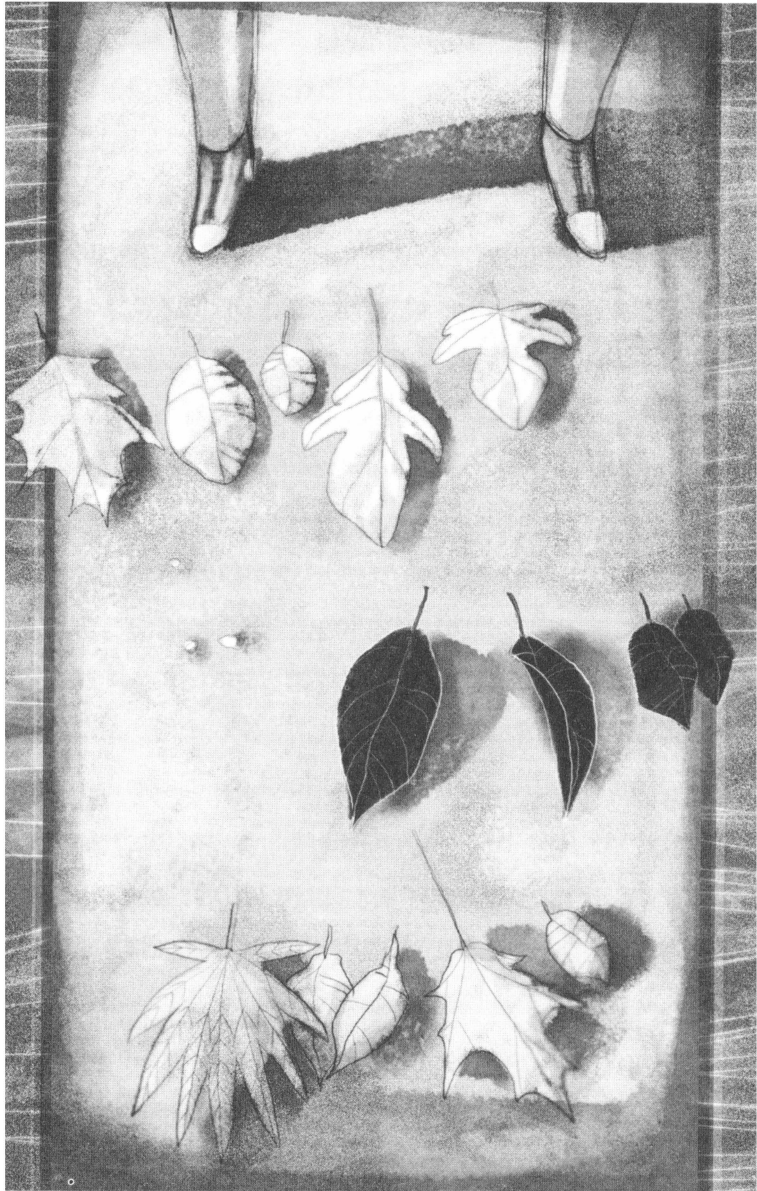
diği yerden. Çok güldük. İnsanın böyle bir ninesi olması ne güzel.

Nine, sonbahar geldi. Oynamaya gittiğim parklarda, her yer sarı kırmızı yapraklarla dolu. Ağaçların altında toplayıp ayırıyorum yaprakları.

Büyükler büyüklerle, sarılar sarılarla, kırmızılar kırmızılarla. Yapraklardan sana bir hediye yapıp getirmeyi isterdim. Hoşuna gider miydi acaba? Acaba ne derdin bana?

Penceremin önüne tuhaf bir kuş kondu. Camı gagalayıp durdu. Hemen koşup açtım ama korktu, uçup gitti. Yoksa sen mi göndermiştin onu, nine? Söyle geri gelsin. Ona zarar verecek bir şey yapmayacaktım.

Nine, o kadar isterdim ki dizinin dibinde oturmayı, sen de elini omzuma koysaydın. Bana hayatını anlatsaydın. Nerede yaşıyorsun, ne kadar uzak, değişik, belki de harika yerlerde gezip gülüyorsun. Sesini duymak isterdim. Kim bilir, konuştuğun benim dilim mi? Belki birilerine beni anlatıyor-

sundur. Seni çok özlüyorum nine, bunu sana nasıl söyleyebilirim? Sen de beni özlüyor musun?

Birilerinden duydum, kızarmış tatlı patatesten söz ediyordu. Bunun ne olduğunu kimse bilmiyor. Bir bahçivana sordum, omuz silkti. Bir lokantada aşçıya sordum, gülmeye başladı.

“Ne olduğunu bulursan haber ver, ben de yapmak isterim” dedi. Sen biliyor musun nine?

Nineciğim, seni altında renkli içliğiyle uzun eteklerle hayal ediyorum. Böyle giyinen kadınlara bayılıyorum, sen de böyle giyin isterdim. Tombul kollarının arasına sokulsam azıcık uyumak için, kendimi nasıl güvende hissederdim. Bazen kendimi öyle yalnız hissediyorum ki. Yollarda hep seni arıyorum. Torunlarının ellerinden tutmuş giden ninelere bakıyorum. O ninelere ben de elimi uzatmak istiyorum.

Geçen gün top oynadım, gol attım.

Çok sevindim. Arkadaşlarım beni alkışladı.

Ama bunu sana söyleyemem çünkü nerede olduğunu bilmiyorum.

Hayatımın ilk yıllarına dair pek bir şey hatırlamıyorum. Sadece karları hatırlıyorum. Gözlerimi kapattığımda, önümde bembeyaz yerler uzanıyor. Bir orman görüyorum, bir de birisinin bana seslendiğini duyuyorum. Geceleri sık sık o sesi duyuyorum ancak, “Buradayım, buradayım! Gelin beni alın!” diye bağırmaya çalışsam da sesim çıkmıyor. Uyanıyorum, aklıma sen geliyorsun. Kim bilir kimin sesi o?

Arkadaşlarım yüzmeyi bilmiyor. Bazıları havuza yüzme öğrenmeye gidiyor, anlattıklarına göre yüzme tahtasına yapışıp kalıyorlarmış. Bir de demezler mi, “kurbağalama” yüzüyorlarmış. Ben yüzmeyi hep biliyordum. Bir nehirde mi doğdum acaba diye düşünüyorum. Suyla ilk temasımı, nasıl titrediğimi hatırlıyorum ve suyun hem yüzünde hem dalarak nasıl balık gibi yüzdüğümü. O nehri bulacak olsam cumburlop atlayacağım neşeyle.

Belki o zaman nehirde mi doğdum, yoksa sadece öyle mi hayal ettim, anlayacağım.

Bilgisayar kullanmayı öğreniyorum. Bilgisayarda nasıl yazı yazıldığını, yanlışların nasıl düzeltil-
diğini, sayfanın nasıl büyütülüp küçültüldüğünü okulda öğretiyorlar. Ancak bilgisayarın çok daha önemli işlere yaradığını biliyorum. Mesela bilgisayar, boşlukta gizlenen milyonlarca kişiyle konuşmanı sağlıyor. Bunu hemen yapmak istiyorum. Nine, dünyanın hangi köşesinde her nereye saklandınsa seni ben bulacağım belki de. Bekle beni.

Bugün okulda öğretmen, ağzında çikletle konuşulmaz diye beni azarladı. “Gel buraya, ağzındaki çikleti hemen çöpe at!”

İyi de, ağzımda çiklet yoktu ki! Hiç sevmem çikleti. Zaten dişlerim çapraşık olduğu için tel takılı. Onun da ağzında tel takılı olsaydı da görseydim bakalım nasıl konuşuyormuş? Senin dişlerine tel takıldı mı hiç?

Nine, bir zamanlar çocukların dişlerini çekmek için ipe kapının koluna bağladıkları, biri kapıyı açınca da bir avazda dişten kurtuldukları doğru mu?

Köpeğim dağda patikadan düşerek burun üstü yere çakıldı.

Kestane toplamaya gitmiştik. Bir yerden atlamamız gerekiyordu. Ben atladım, o da arkamdan. Ama onun ayağı kaydı. Taşta kan lekesi gördüm. Önemsemedim. Sonra dönüşte, yanımızdakilerin köpeği oradan atlarken durmadan havladı. Benim köpeğimse diğer taraftan dolandı, diğer köpeğe bir şey belli etmemeye çalıştı. Ters taraftan, ayağımın dibinden yürüdü. Eve döndüğümüzde ön iki dişinin kırıldığını fark ettim. Zavallıcık. Şimdi utanıyor ve hiç havlamıyor. Acaba köpekler için diş doktoru var mıdır?

Nine, sen biliyor musun, neden ayaklar başımızdan daha hızlı büyüyor? Geçen yıl alınan ayak-

kabılar ayağıma olmuyor ama berem oluyor. Tam tersi olsa daha iyi olmaz mıydı?

Hayvanat bahçesine gittim. Bir sürü hayvan vardı, hepsi de bana çok üzüntülüymüş gibi göründü.

Bir arkadaşım, “Yok canım!” dedi. “Hiç de üzgün değiller, belki de yiyecek bekliyorlardır.” Olabilirdi tabii.

Bir yerde, beyaz bir ayı mağarasından burnunu uzattı, gelip önümde oturdu.

Arkadaşım ona sesleniyor, şeker uzatıyor ama o yerinden kıpırdamadan ısrarla bana bakıyordu.

“Merhaba!” diye fısıldadım ayıya. “Ninemi tanıyor olabilir misin?”

“Ne yapıyorsun? Ayılarla mı konuşmaya başladın?” diye güldü arkadaşım.

Ayı başıyla evet demek istercesine bir hareket yaptı gibi geldi bana.

Öğretmenim bugün bana bazı sorunlarım olabileceğini, bunu annemlerle konuşmam gerektiğini

söyledi. Neymiş benim sorunlarım? Bazen neler düşündüğümü sadece sen biliyorsun. Kimsenin sırları olamaz mı? Bir sorunum yok benim, sırlarım var. İnsanın sırları olması güzel. Hem öğretmen ne bilir seni, beni? İnsan her şeye burnunu sokmaz ki!

Büyüyünce bütün dünyayı gezmek istiyorum. Karın beyaz örtüsünün aylarca kalkmadığı ormanlarla kaplı ülkelere gitmek istiyorum.

Eminim ki benim hayatım ormanlık bir alanda başladı. Gezeceğim, gezeceğim ve sonunda yüreğim nerede güm güm atarsa, bileceğim ki, işte orası köklerimin olduğu yerdir. Peki, sen orada olacak mısın nine?

“Anne sen tatlı patates kızartması yapmayı biliyor musun?”

“Bilmiyorum ama istiyorsan deneyebilirim.”

“İyi de, tatlı patates ne ki?”

“Amerikan patatesi.”

“Amerika’dan mı geliyormuş yani?”

“Öyle diyorlar. Ben haşlıyorum ya da fırında yapıyorum. İstersen kızartmasını da yaparım.”

Yaptı da. Ancak lezzetli olmadı, kuruydu.

Annem bozuldu. Sen nasıl yapacağını bilirdin, değil mi nine?

Telefonuma “merhaba” diye bir mesaj geldi. Ne güzel. Bende kayıtlı olmayan biri, kim olabilir bu?

Sen olsan keşke diyeceğim ama bunu hayal etmeye cesaretim yok.

Okulda öğretmenimiz bir yarış yaptı. Kim, en az sözcükle en güzel mesajı yazacak diye.

“Böylece, telefonunuzdan mesaj atarken de ailenizin bütçesini zorlamamış olursunuz, hem de düşüncelerinizi ekonomik kullanmayı öğrenirsiniz.”

“Ekonomik kullanmak mı?”

“Şunu demek istiyorum: Düşüncelerinizi az ama öz biçimde kullanmayı öğrenirsiniz.”

“Bir sözcükle!” diye bağırdı bir arkadaşım ve hepimiz gülmeye başladık.

Aslında benim bir fikrim vardı ama gülerler diye söylemeye çekindim.

Böylelikle, sadece “Merhaba, nerelerdesin?” diye yazdım. Gülmediler ama anlamadılar da. Herhalde hoşlandığım bir kız olduğunu, başka bir şehirde yaşadığını düşündüler.

Kız kardeşim ya da candan bir arkadaşım olsa hoşuma gider miydi, bilmiyorum. Kızlar bizim hakkımızda ne düşünür, bilmiyorum. Doğum günlerine, okuldaki bütün kızlar beni davet eder.

Bu, benim için hep bir sorun olmuştur, ne hediye alacağım diye düşünüp durmuşumdur. Arkadaşlarından gelen hediye paketlerini açarken onları gözlemlerim. Gerçekten şaşırıyor, seviniyorlar mı yoksa sevinmiyorlar mı diye bakarım. Bunu anlamak çok kolaydır. Hediye hoşlarına gitmedi mi hemen masaya bırakıp başka bir paketi açmaya koyuluyorlar. Ama hediye hediyedir. Benim

doğum günüm yaza denk geldiği için çok fazla hediyeye alamayacağım. Kim bilir, belki de birileri bir kart atar.

Bugün parlak, aydınlık, çok soğuk bir gün. Gök yüzü gerçek değilmiş kadar sakın.

“Uçmak isterdim.”

“İstiyorsan seni götürürüm uçmaya!” dedi annem.

Tuhaf geldi, hiç böyle bir cevap beklemiyordum.

Sıkı sıkı giyinip dışarı çıktık. Şehir merkezine gittik. Katedralin yakınında küçük bir kapının önünde durduk. Katedrale girmek için kuyruğa girmiş bir sürü insan vardı.

“Nereye götürüyorsun beni?”

“Gidince görürsün!” diyerek bıyık altından güldü annem. Lafın gelişi söylüyorum canım, annemin bıyığı yok tabii ki.

Girişte genç bir kız, “Hanımefendi,” dedi, “760 basamak var. Çıkacak mısınız?”

Daracık, dik bir aralıktan çık babam çık, sonunda çan kulesinin tepesine vardık. Yukarıdan, yaşadığım şehir muhteşem görünüyordu: Evler, kiliseler, yollar ve uzakta dağlar. Tek bir bulut bile yoktu. Annem bana bakıp güldü.

“Bazen ben de uçmak istiyorum!” dedi. “O zaman buraya geliyorum.”

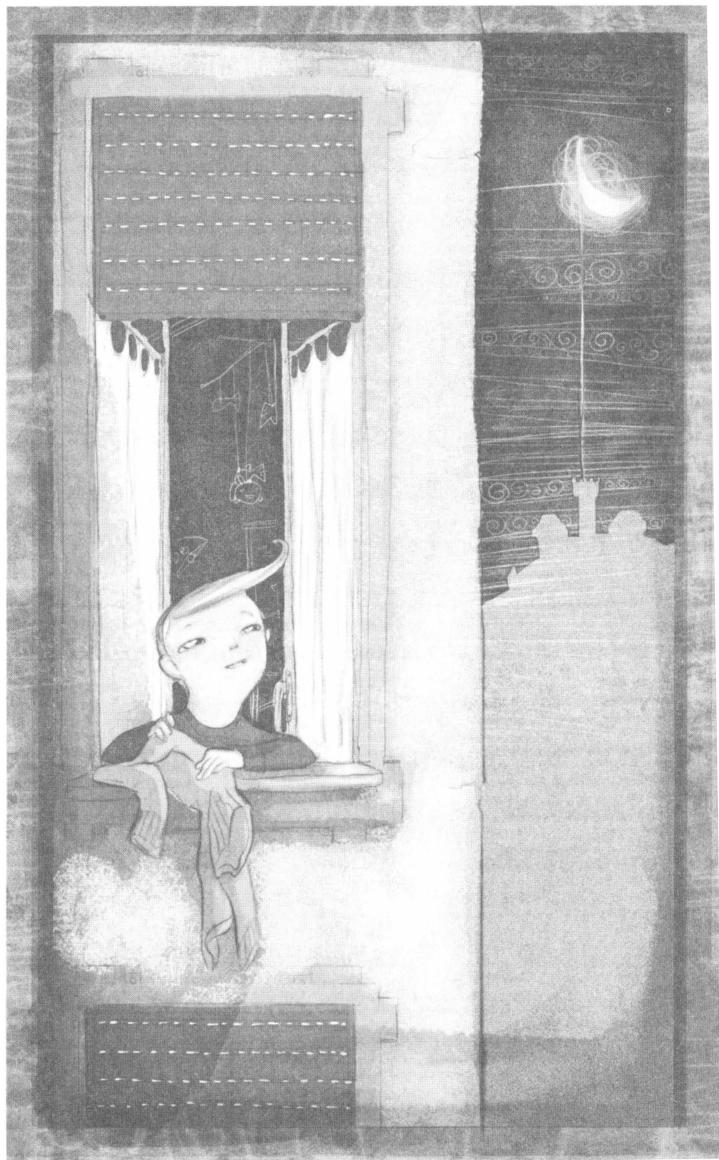
Bilgisayarımda ekran koruyucu var. Açık kalıp da uzun süre kullanılmadığında, siyah bir zeminin üstünde bir o yana bir bu yana gidip gelen rengârenk balıklar beliriyor. Sarı, kırmızı-beyaz, yeşil-beyaz, mavi-turuncu. Çok güzeller. Öylece durup uzun uzun seyrediyorum.

Birden, aralarında kuyruğunu sallayan küçük bir balık beliriyor. Büyük balıkların yanına geldiğinde, hemen her zaman onu yutuyorlar. Ama bazen de o büyük balıklar gibi, yanından geçen balığı hapur hupur yutuveriyor, o sırada gözleri büyüyor, belli ki gayet memnun, gülüyor. Bu, küçüklerin de büyüklere başkaldırabileceği anlamına mı geliyor?

Televizyonda dediklerine göre “kutup” soğukları varmış. Yollar karla kaplı, evlerin çatıları bembeyaz, tüten bir baca görüyorum, arabalar durmuş çünkü yollar buzlandığı için tekerlekleri kayıyor. Bütün bu görüntülere, daha önce görmüşüm gibi bakıyorum. Kim bilir, öldükten sonra bir başka bedende yeniden doğulduğu doğrudur belki. Ben kimdim acaba? Kimdim?

Şu balıkların olduğu gibi bir ekran koruyucu yapabilsen ne eğlenirdim. Ellerinde kitaplar, kutular, atıştırmalıklar, bir sürü eşyayla ayakta dikilmiş çocukla dolu bir sınıf yapardım. Sonra kapıdan biri girecek, havada uçuşan nesnelere sıvışmaya çalışacak, bir başkası girecek, o da sıvışmaya çalışacak. Müdür girecek ve al sana, suratına bir yiyecek isabet edecek. Ancak o yiyeceği aldığı gibi mideye indirecek.

Sonra her şey sil baştan, fakat her defasında içeri giren ve suratına bir şey isabet eden ya da fırlatılanı alıp karşısındakine atacak kişi değişecek.

Geçen gece karanlıkta, berrak gökyüzünde, bizim evin penceresinden görülen tepedeki kulenin üzerinde hilal belirdi. Öyle bir görüntü oluştu ki, sanki birisi kulenin üzerine parlak bir bayrak dikti. Ama çok geçmeden, ay gözden kayboldu, her zamanki gibi kule, lacivert gökyüzünde kapkara oldu. Ah nineciğim, o kadar güzeldi ki.

Kim bilir, herkesin böyle gizli bir arkadaşı var mıdır? Vardır belki. *Görünmez Arkadaşım** diye bir kitap okudum.

Sıra arkadaşım da görünmez bir arkadaşı olduğunu söylüyor. Dedem onun “ölü”lerle iskambil kâğıdı oynadığını söyledi.

“Dede, ne diyorsun sen? Ölülerle mi?”

O da gülerek bana, bunun var olmayan kişilerle oyun oynuyormuş gibi yapmak anlamına geldiğini söyledi.

Demek arkadaşımın da gizli bir arkadaşı var. Benim de ninem var.

* Lucia Tumiati'nin bir başka kitabı, çev: Filiz Özdem, YKY, 2014. (ç. n.)

Öğretmen bugün kardeşlerden söz açtı. İnsanın bir kardeşi olması güzel miymiş?

Herkes bir şeyler söyledi. Hemen hemen herkesin bir kardeşi var. Çoğu da yeni bir kardeş bekliyor. Son sırada oturan bir çocuk yeni doğan kardeşi için her şeyi yaptığını söyledi.

“Annem olmadığı zaman altını değiştiriyorum, üstünü giydiriyorum, biberonunu veriyorum.”

“Ya sen?” diye bana sordu öğretmen.

“Ben tek çocuğum!” dedim ama üzülmüştüm.

“Ah! Ben her zaman tek çocuk olmayı hayal etmişimdir. Ne çektim ben üç korkunç ablamdan? Özgürlüğünün tadını çıkar...” diyerek güldü.

Ancak benim de gülmem mi gerekiyordu, anlayamadım.

“Belediye bize okul olarak kullanılsın diye bir bina veriyor. Ancak birileri bizden önce oraya sahip çıkacak diye endişe ediyorum. Çocuklar, oranın bizim olduğunu cümle âleme nasıl gösterebiliriz?”

Bütün sınıf harekete geçti.

Her kafadan bir ses çıkıyordu:

“Duvarlarına yazalım!”

“Giriş kapısının önüne yere yazalım, burası çocuklarındır, diyelim.”

“Her yere pankartlar asalım, burası okul olmuştur, elimizden alanın canına okuruz, diyelim.”

Benim fikrimse en çok beğenilen oldu:

“Kocaman kâğıtların üstüne yatalım, bir arkadaşımız da bizim etrafımızı çizsin. Kâğıtlarda böylece izimiz kalır. Elimiz kolumuz açık, bükülmüş, ayakta, herkes nasıl istiyorsa öyle. Başımız, bacaklarımız. Sonra hep birlikte kâğıtları keseriz çizili yerlerden kestiğimiz gibi yuvamızın-okulumuzun duvarlarına asmaya gideriz.”

“Ciddi bir uğraş” diyerek gülen öğretmenim, diğer sınıflara da haber vermeye gitti.

Yarın, işe koyulmak üzere toplanacağız.

Bütün sınıflar kuyrukta. Bütün çocukların elinde kendilerini temsil eden renkli kâğıtlar. Kadınli erkekli bütün öğretmenler, arkalarında bütün anne babalar, nineler dedeler. Binayı işgal ettik ve biz-

leri temsil eden kâğıtlarla etrafını çevreledik. Ancak benim işi ciddileştirmeye, yarışlar yapmaya, kazanmaya uğraşmaya, zora sokmaya hiç niyetim yok.

“Tembelsin.”

“Yo, hiç de tembel değilim. Yüzmeye gelince, daha da iyi olduğumu göstermek için uğraşmam, hiç umurumda değil.”

“Tuhafsın.”

“Hasta mısın?”

“Kaybetmekten mi korkuyorsun?”

“Üzülme!” dedi annem. “Başka bir spor yapmak istiyorsan, yaparsın. Çok zaman var.”

“Uçmak isterdim ama bu defa karların üstünde.”

“Kayak yapmak mı istiyorsun? Öyleyse sana dağda bir kurs ayarlayabilirim.”

Karda uçmayı başarabilirsem nine, işte o zaman seni bulacağıma eminim.”

Uzaktan dağlara bakıyorum, beyaza bürünmüşler mi diye. Ancak o zaman beni kaymaya gönderebi-

lirler. Ama bu yıl, her ne kadar havalar çok soğuk gitse de, kar gecikti. Kar lütfedip yağsın diye niye soğukluğun sıfırın altına düşmesi gerekiyorsa artık! Zaten bu kar hazretleri de pek güçbeğenir; ne çok sıcak ister ne çok soğuk. Anlayacağınız, tıpkı annem.

Bizim sınıftaki kızlar da oğlanlar da giysilerinde bir marka yarışı içindeler ki sormayın. Hele ayak-kabılar. Mesela dün Claudio okula, ayağında yeşil bir ayakkabıyla geldi, şu ünlü oyuncunun giydiğinden. Gerine gerine geziyordu, “Beğendin mi?” diye sorarken gözlerinin içi gülüyordu.

Ancak Sabrina kibirli bir havayla, “Çakma bu!” dedi. “Görmüyor musun markası bizimki gibi yazılmamış. Pazardan almışlardır bunu.”

Hiç cevap vermeyen Claudio kıpkırmızı kesildi.

Fırsatını bulursam, Sabrina’dan Claudio’nun öcünü bayıla bayıla alırım. Birkaç gün sonra herkesin önünde Sabrina’nın havasını indirdim. Beden eğitimi salonundaydık. Önce 30, sonra 40, sonra 50,

ardından 60 ve de 65 santimetreye kadar zıplamamız gerekiyordu. Sabrina 50 santimden yukarı çıkamadı.

Halbuki çok iyi markalı, pembe spor ayakkabıları vardı ayağında. Göçebe bir ailenin çocuğu olan Lucio'nun ayağında ise eski püskü ayakkabılar vardı ama çekirge gibi sıçrayıp 70 santime kadar çıktı.

“Bizim evde ne derler biliyor musun?” dedim Sabrina'ya. “Çiğ yumurta içmen gerekiyorsa sakın bekleme.”

“Hasta değilim ki ben!”

“Hasta değilsin” diyerek güldüm, “ama pembe küçük ayakkabılar giymeye bayılıyorsun. Yürüyen felaketsin, hep de öyle olacaksın.”

“Terbiyesiz!”

“Bak bak, kimler de konuşuyormuş!” dedi cesaretlenen Claudio. Sonra herkes incilerini dökmeye başladı.

Nine, küçüklüğünde sen de arkadaşlarınla didişir miydin? Yoksa eskiden çocuklar daha kendi halinde, daha mı sevimliydi? O zamanlar da mar-

kalı ya da pazar işi giysiler var mıydı? Masallarda anlatıldığı gibi, o zaman da zenginler ve yoksullar var mıydı?

Geceleri tuhaf rüyalar görüyorum. Sık sık da kâbus görüp kendi bağırmama uyanıyorum. Böyle olduğunda, çoğunlukla babam yanıma geliyor.

“Geçti. Sadece bir rüyaydı!” diyor bana. “Hadi uyu, ben yanındayım.”

Ancak, uykuya dalar dalmaz kâbus yeniden başlıyor. Yalnızmışım, bir ormandaymışım. Sesleniyorum, sesleniyorum, ağzımdan bilmediğim kelimeler çıkıyor.

“Nasıl kelimeler?” diye sordu annem bir gün. Akli başka bir yerde gibiydi, bir işle uğraşırken başını kaldırmıştı.

“Bilmiyorum, hatırlamıyorum. Tuhaf kelimeler.”

Annem gülümseyerek bana bakmayı sürdürdü. Endişelenmiş görünüyordu.

İnsanın kayak tulumunun olması çok güzel. Bacak ve omuz kısmında turuncu çizgileri olan mavi bir tulum. Ben beğendim. Annemler de aldı. Ne kadar sevindim anlatamam.

Pazar günü bir otobüs çocuk, kayak öğretmeniyle dağa gidiyoruz. Kayak takımları orada kiralanıyor.

Ha bire düşüp durduğumdan kısa kısa kayıyorum. Öğretmen önümüzde, biz arkasında onu taklit etmeye çalışıyoruz. Ben en sondaydım. Kayak pisti karsız bir ormanın yanındaydı. Yapma bir kayak pisti olduğu için kar çok beyaz ve sertti. Belki yüz defa kış üstü oturdum. Ama gülüyordum çünkü çok hoşuma gidiyordu. Oturduğum yerden etrafa baktım. Ormana... ağaçların arasında bir ceylan belirdi, bana baktı, baktı.

İçimde bir yerlerde bir şeyler oldu; sanki biri taşları yerinden oynattı, sanki kapkara bir boşluk beni içine çekmeye başladı. Bir anlık bir şeydi.

Ceylan kaçtı gitti; öğretmen kalkıp diğerleriyle birlikte aşağı inmemi söyledi.

İçim acıyordu, sanki biri içimde bir yeri yırtmıştı.

Susi'yi okuldan almaya hep ninesi gelir. Küçük arabasına bizi alır, kendi evine ikindi kahvaltısına götürür. Çok güzel kekler yapar, her defasında bizi bir sürpriz bekler.

Geçen gün bize cadı, hayalet şeklinde şekerlemeler verdi.

“Yarın Cadılar Bayramı. Unutmayın çocuklar.”
Benim hayaletim çok lezzetliydi.

Susi'ye, ninesinin nasıl olup da Cadılar Bayramı'na özel bu kadar ilginç bir sürü tatlı, kek yaptığını sordum.

“Ninem Amerikalı!” diyerek güldü Susi, sonra gözlerini kırpmadan bana baktı, yoksa ben de mi Amerikalıymışım diye sordu.

“Ben mi? Niye?”

“Öyle geldi bana” dedi gülerek, “hani, o kadar sarışınsın ki...”

Annem beni almaya geldiğinde, Susi'nin ninesi saçımı başka türlü okşamış gibi geldi.

Bazen annemle babam birbirlerine öyle bakışlar fırlatıyorlar ki, benim bunu fark etmediğimi sanıyorlar. Bütün anne babalar böyle mi yapar, yoksa bizimkilerin benden sakladığı bir şeyler mi var?

Bizi dağa götürecek otobüs, pazar günleri sabah yedide yola çıkıyor. Sabahın köründe, okula gittiğimden daha beter bir saatte kalkmak gerekiyor.

Ancak uyanıp da sandalyede asılı mavi kayak tulumunu görmek her zahmete değiyor. Kayarken eğriler çizmeyi öğrendim bile. Tepeye kayak pistine giden telesiyede hemen yerimi almayı da. Bazı çocuklar daha tam gelmeden, sıkıştırılmamış kabinin karın olduğu yerde atlıyorlar. Yeniden yukarı çıkabilmek için bata çıka, telesiyeye binilen yere, aşağı inmeleri gerekiyor. Piste nefes nefese, kıpkırmızı, gözleri yuvalarından fırlamış halde geliyorlar.

Öğretmen hallerine çok gülüyor ama onlar hiç gülmüyor.

Taze karın üstünde kaymak çok zor.

Kar o kadar güzel ki, kaymadığımı zamanlarda kollarımı açıp kendimi karların üstüne atıyorum. Kalktığım yerde, kâğıtların üzerinde izimizin kaldığı gibi izim kalıyor; sevdiğim birini kucaklamış gibi hissediyorum kendimi. Nineciğim, keşke sen kar olsaydın.

Yarın bir okul arkadaşımın, Sandro'nun doğum günü. Sandro paten istiyor. Bundan herkesin haberi var, sanki ona hediye etmemizi istiyor. İyi de, patenler çok pahalı.

Luisella dedi ki: “Niye hepimiz birer küçük hediye alacağımıza birleşip de ona paten almıyoruz?”

Çok güzel bir fikir. Babama bundan söz ettiğimde şöyle bir yorumda bulundu: “Kooperatif kurar gibi birleşeceksiniz yani.”

“Niye?”

“Çünkü birlikten kuvvet doğar.”

Babam biraz esrarengizdir. Ancak sonuçta bir araya gelince Sandro'ya paten alabildik.

Bak şu işe, ne diye yazın doğdum ki ben! Belki

evdekiler de birleşip bana büyük bir hediye alırlar... Ama istediğim hediyeyi almaya onların da gücü yetmeyebilir.

Ben ninemi istiyorum.

Yolda, arabada giderken kırmızı ışıktaki durduğumuzda mendil satan bir çocuk yaklaştı yanımıza. Çocuğun, okuldaki, hani şu çekirge gibi zıplayan göçebe arkadaşım Lucio olduğunu gördüğümde kalbim yerinden çıkıyordu.

“Lucio!” dedim. Ama o seslenenin ben olduğumu anlar anlamaz kaçıp gitti.

“Tanıyor musun?” diye sordu annem.

“Elbette! Okul arkadaşım.”

“Hiç söz etmemiştin. Işıklarda mendil sattığını biliyor muydun?”

“Bilmiyordum.”

“Arada sırada bize davet etsen hoşuna gider belki. Ben göçebeleri çok severim. Dünyayı gezip duruyorlar, özgürler. Bazen ben de göçebe olsaydım diyorum.”

Hayatta öyle şeyler var ki söyleyecek söz bula-

mıyorum. Ya benim ninem de göçebeyse, bu yüzden onu hiç göremiyorsam?

“Özlem nedir sizce?” diye sordu öğretmen.

Arkadaşlarımın çoğu, “Tatilleri düşünmek” diye cevap verdi.

“Kaçan kedimi düşünmek. Onun mırılamasını özlüyorum.”

“Karpuz zamanını, çekirdeklerini en uzağa fırlatabilmek için yarışmamızı düşünmek.”

“Ben ağabeyimi özlüyorum, Londra’ya çalışmaya gitti.”

“Bizim memleketin sıcağını özlüyorum.”

“Bizim memleketin bembeyaz yollarını özlüyorum.”

“Dünyada kaç ülke var?”

“Sadece burası yok, çok ülke var” dedi Lucio.

“Ya sen!” dedi öğretmen. “Sen neyi özlüyorsun?”

Keşke söyleyebilecek cesaretim olsaydı.

Gözlerimi indirdim, yaşlarla doldu çünkü, bir şeylerin yoksunluğunu hissediyorum, ne olduğunu

bilmiyorum ve o bilmediğim şeyi çok özlüyorum; bir gölgeye, bir anıya, renklere, uzaktaki seslere sarılmak istemekse özlemek...

“Gizemli çocuk” diyerek gülümsedi ve konuyu değiştirdi öğretmen.

Arkadaşlarla keşif turuna çıkıp bizim mahallede turlarken çok ilginç bir olay geldi başımıza. Bizim yaşadığımız bölgede, çok eski, daracık sokaklar vardır; buralarda büyük şahane kapılar vardır ama hep kapalıdır. Nadiren de yaldızlı işlemeli demir parmaklıklardan yapılmış kocaman kapılar vardır ki, arkasında devasa ağaçları, yeşil çimenlikleri, etrafta beyaz taştan banklarıyla bahçeler görünür.

Bu kapılardan birine burnumuzu yapıştırmış içeri bakarken üniformalı bir görevli bizi görüp geldi. Bizi iyice süzdükten sonra, “ONU mu arıyorsunuz?” dedi.

“O, kim ki?”

“Nasıl yani, onun için gelmediniz mi?”

Aval aval baktık.

İçimizde en cesaretlisi olan Mariella, “Evet, görebilir miyiz kendisini?” diye sordu.

Görevli bize bir bakış attı. Giriş kapısının küçük kapısını açıp ses etmememizi işaret ederek bizi içeri aldı. Çimenliğin kuytularından O çıktı, şahane bir tavuskuşu çıktı, olağanüstü kuyruğunu açıp yelpaze gibi salladı. Bizi selamladıktan sonra korulukta gözden kayboldu.

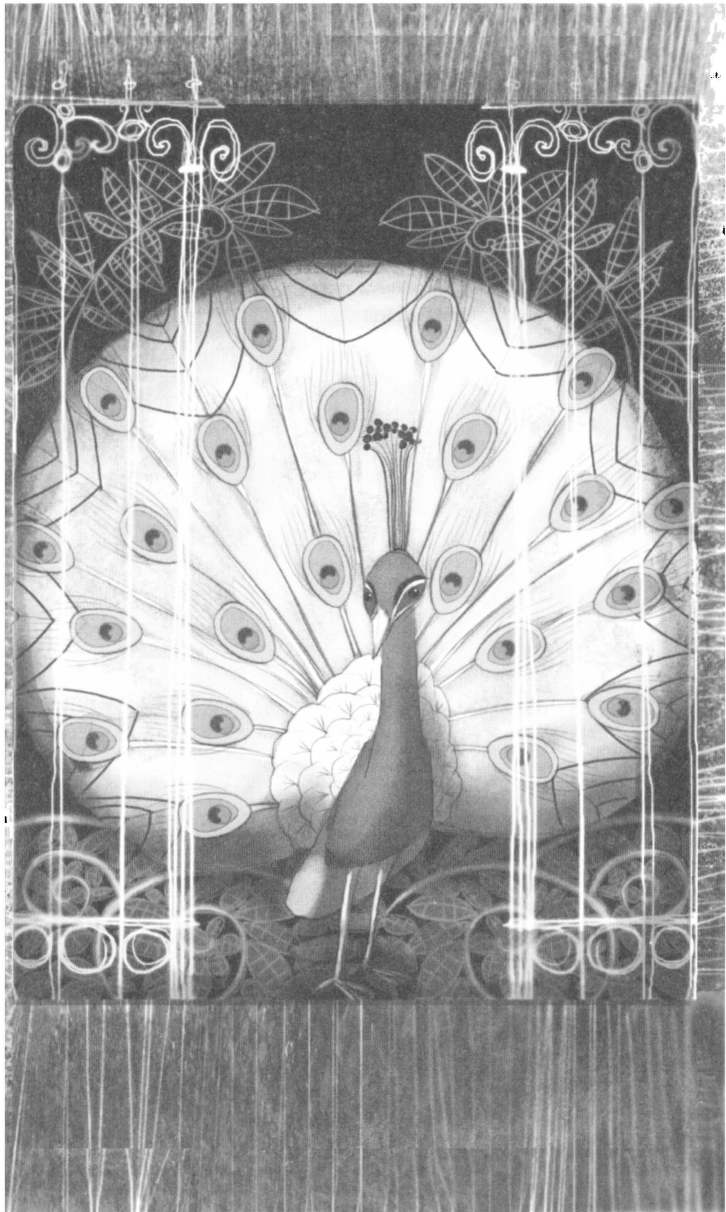
Kapıdaki görevli, bu eşsiz misafiri görmeye gelen çocuklara alışık olmalıydı.

Nineciğim, senin yaşadığın yerde bir sürü tavuskuşu var mıdır acaba, bilmek isterdim.

Evden çıkıyorsun ve etrafını “dikkat” emri almış gibi kuyrukları açık onlarca tavuskuşu sarıyor. Sana doğru koşuyorum, beni kucaklayıp havaya kaldırıyorsun.

Yapar mıydın?

Ne güzel doğayla iç içe geçen pazar günleri. Babamla bisikletlerimizi alıp çıktık, yolda paten kaymaya çalışan Sandro’yla karşılaştık. Ama yo-

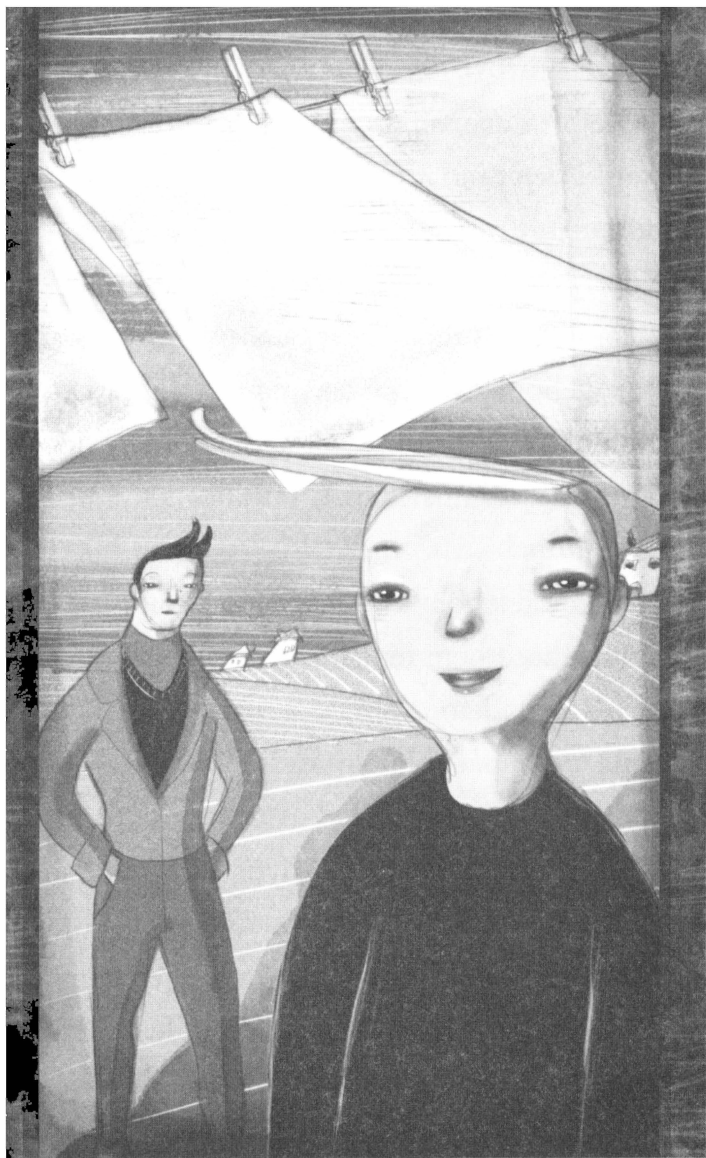
lun ortasına bir at pislemiş, Sandro da üstünden geçmişti. Patenleri mahvolmuştu. Çıgıllıklarını duydum, şimdi patenin tekerleklerini nasıl temizleyecek kakadan diye düşünerek kıs kıs güldüm.

Bu yıl nehir de buz tuttu.

Çok güzel. Bakmaya doyamıyorum. Buzun altından bir şeyler görüyorum ama ne olduğunu seçemiyorum. Niye böyle tuhaf duygularla doluyum ben? Sanki bunları daha önce görmüştüm. Ama ne zaman, doğduğumda mı görmüştüm ilk kez nehrin böyle buz tuttuğunu? Nineciğim, sen bana açıklasan bütün bunları!

Kırlarda gezindik. Bizim şehrin etrafındaki bazı tepeleri babam çok sever ve beni de fırsat bulduğunda götürür. Yoldan çıkınca, kışın çıplaklaştığı kırlık alanlara girilir.

Mis gibi toprak kokar, köylüler üzüm teveklerini budar. Etrafında tavukların gezindiği köy evlerinin yanından geçeriz. Kapının eşğine soğanlar

asılıdır. Çamaşır iplerine asılı çarşaf lar rüzgârda uçuşur.

Şöyle bir dururum, içimi tuhaf bir ürperti yoklar, sanki ben orada, o evlerin arasında daha önce bulunmuşum...

Yine, yeniden aynı duygu.

“Çok güzel burası!” der babam.

Biri gelip bana sarılsın, bütün bunların bir rüya olduğunu, bütün çocukların gördüğü rüyalar olduğunu söylesin isterim.

Mariella da tek çocuk.

Dün sadece beni evine çağırdı. Ben bunu yapmaya cesaret edemezdim.

Ama ne yapacaklarını kızlar bizden daha iyi biliyor.

“Yalnız olmak hoşuna gidiyor mu?” diye sordu bana.

“Gidiyor herhalde ama tersini bilmiyorum ki!”

“Evdekiler nasıl? Kendi hallerinde mi yoksa her şeye salça mı olurlar?” (Bu ne biçim bir soruydu yahu?)

“Fena değiller. Seninkiler?”

“Şöyle böyle, teker teker görüyorum. Ödül olarak da her şeye salça olan bir üçüncü var.”

“Anlayamadım.”

“Yani benim annemle babam ayrı, babamın başka karısı, annemin de başka kocası var.”

“Çok üzüyor mu seni bu durum?”

“Ohoo bende bir sürü nine dede var. Tam sekiz tane.”

İşte yine kalbimi burkan o bildik acı. “Sekiz mi, yani dört tane ninen mi var?” dedim üzüntüyle. “Benim bir ninem bile yok.”

Yüzümün aldığı hali gören Mariella beni yaralayan bir şeyler söylediğini anlayarak konuyu değiştirdi. Biraz sonra ise, alçak sesle, “İstersen birini sana veririm...” dedi.

İrkçılık. İşte, öğretmenimizin sık sık sözünü ettiği konu. Bize geçmişten hikâyeler anlatır ama bugün olan bitenleri de anlatır: Farklı kabileler, farklı dinler arasındaki kıyımlardan. Sonunda hep şöyle sorar: “Aranızda kendisini ırkçı hisseden var mı?”

Herkes buna hayır der.

Sonra şöyle sorar: “Aranızda, kendisini diğerlerinden farklı hisseden var mı?”

“Elbette, ben farklıyım!” diye yapıştırdı Lucio. “Ben Romalıyım, siz değilsiniz.”

Sesinde belli bir gurur vardı, Romalı olmayanlara karşı da bir tepeden bakma.

Sıra Sofia’ya geldi:

“Ben Afrikalıyım, sizlerse beyaz.”

“Herkes değil” dedi Simone Hu, “Ben Çinliyim, yani azıcık sarıyım.”

Hepimiz güldük, o da güldü.

“Pekâlâ!” dedi öğretmen. “Kendisini farklı hisseden başka kimse var mı?”

Sessizlik. Birbirimizin suratına baktık, pek bir fark görmedik.

“Bazı arkadaşlarınız kendisini farklı hissediyor. Ne dersiniz? Onlar mı farklı yoksa siz misiniz onların böyle hissetmesine neden olan?”

“Aman canım!” diye atıldı Mariella. “Ne fark eder, ha siyah olmuşlar ha sarı. Yeter ki sevimli olsunlar.”

“Şunu demek istemişim: Ben Çinliyim ama başkalarından farklı değilim ve sevimliyim de...” dedi Simone.

“Bşkalarından farkım yok mu bilmiyorum...” dedi usulca Sofia.

“Ben farklıyım!” dedi bşkalarından hep daha cesur olan Lucio.

“Çocuklar!” dedi öğretmen. “Söyledikleriniz çok önemli şeyler. Bunları özetleyebilir misiniz?”

“Aslında rengin çok önemi yok. Yoksa her denize gidip esmerleştiğimizde kendimizi farklı hissederdik. Sofia’ya katılmıyorum.”

“Farklı olan Lucio’nun ‘içi’” diye bir yorumda bulundu Mariella. “Hepimizin içi farklıdır, kardeşlerin bile içi birbirinden farklıdır.”

“Neden söz ediyoruz öyleyse, ırkçılıktan değil, kişiliklerden mi? Ne alakası var bunun ırkçılıkla?”

“Çok doğru” diyerek konuya nokta koydu öğretmen.

Niye benim içim huzursuz?

Nine, bunu açıklayabilir misin bana?

Okuldaki tartışmaları evde anlatırken, bizimkilerin hemen yüzleri değişti.

Öğretmenin insanların kişilikleri açısından farklı, bunun dışında aynı olduğunu söylerken haklı bir noktaya parmak bastığını söylediler. Herkes acıkırmış, susarmış, herkesin kanı kırmızıymış, herkes karın ağrısı çekermiş, nezle olurmuş.

Değişen sadece diller, görenekler, renklermiş; bu da dünyanın güzelliğiymiş.

Annem gülerek, “Bir düşünsene, hepimiz tornadan çıkmış gibi aynı olsaydık, ne sıkıcı olurdu!” dedi.

Elimi kolumu bağlayan, bu tartışmanın daha da üstüne gitmemi engelleyen bir şey var içimde.

Korku mu? Güvensizlik mi? İyi de neden korkacağım? Aslında kendimi gayet mutlu ve herkesle eşit hissediyorum.

Bugün uçak kullandım. Evet evet, sıra arkadaşım Francesco'nun ağabeyine doğum gününde bir vi-

deo oyunu hediye gelmiş: Uçağın kabini içindeymişsin, sen kullanıyormuşsun gibi.

“Oynamak ister misin?” diye sordu bana. Oynadım.

İlkinde uçağı yere çakıyordum.

“Konsol! Konsol!” diye bağıyordu Luca.

Konsol da neydi, ne bileyim ben? Neyse ki sadece bir oyundu. Yok, pilot falan olmak istemiyorum ben. Gidip karşıma çıkan ilk dağa çarparım herhalde.

Bir uçak gördüm mü aklıma pilotlar geliyor, büyük hayranlık duyuyorum. Benden katbekat başarılılar.

Ne şahane! Simone Hu beni evine, doğum gününe davet etti. Bu kadar çok Çinliyi bir arada görmemiştim.

Evleri çok güzeldi, bütün o fenerler, hele de yiyecekler. Ah o karamelalı kızarmış muzlar! Göz kamaştıran, sıcak, lezzetli mi lezzetli bir dağ.

Simone evinde hazırlanan tatlılara bayıldığımızı görmekten mutlu oldu. Annesi sessizce, gü-

lümseyerek bizi seyrediyordu. Yürüyen bir karış havada uçuyormuş gibi görünen ufacık tefecik, kırış kırış ninesi miniminnacık eliyle başımı okşadı. Ona bakarken aklımdan şunlar geçiyordu: Benim ninem de böyle midir acaba?

Muhteşem kayak okulu devam ediyor.

Kayak öğretmenimiz bir yarış yapacağını söyledi.

Haydaaa! Yarışın biri başladı mı devamı gelir şimdi. Ne yapacağım ben, ya en yavaşları bensem?

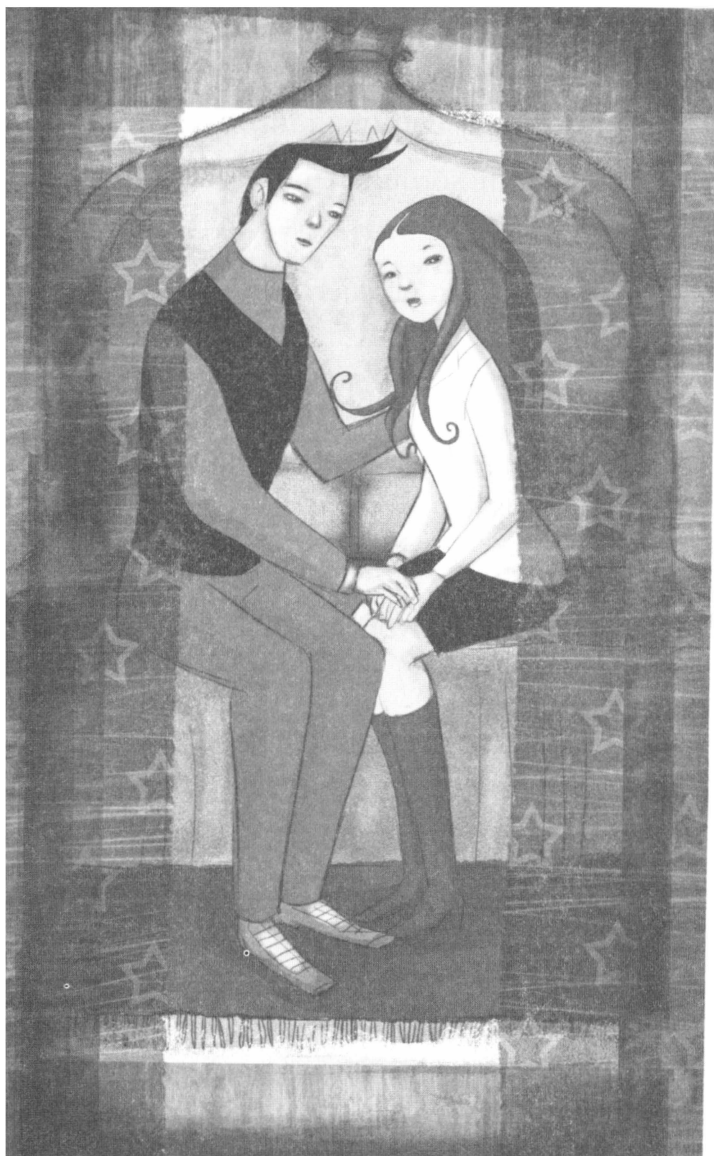
Tam tersi oldu. Yarışta birinci geldim. Ama pek anlayamadığım bir ayrıntı vardı: Alessandra, bizim gruptaki en güzel kız da birinci geldi.

Giorgio da. Stefano da. Herkes birinci.

Bence öğretmen bir numaralar çevirdi. Herkes ödül verdi.

Babamla annem odalarına çekilip fıs fıs bir şeyler konuşuyorlar. Bir süredir yapıyorlar bunu.

Ne oluyor, anlamıyorum. Sormak istiyorum, istiyorum da nasıl soracağımı bilmiyorum.

Kötü bir şey yapmışım da ondan söz ediyorlar-
mış gibi çekiniyorum sormaya.

Aslında bir şey de yapmadım... Tamam, geçen
gün öğretmenin sorduklarına cevap veremedim,
pek çalışmamıştım.

Ama onlar bunu nereden bilecekti?

Öyleyse ne vardı?

Okulda çok güzel bir oyun oynadık, unutulma-
yacak kadar güzel. Şöyleydi: Okuduğumuz kitap-
lardaki yazım yanlışlarını bulmak ya da birkaç
harfi deęişse de birbirine benzeyen kelimeleri
bulmak.

Mesela: “İlkel topluluklar aylanarak (avlanarak) yaşarlar.” Bir kahkaha! Bir dükkânın tabelasında şöyle yazıyordu: “Meyve Huyu” (Meyve Suyu).

Her biri bir şey anlatıyordu. Kahkahaların sonu gelmiyordu. Sonunda öğretmen, ninesinin evde mırıldandığı bir şarkıdan söz etti. “Anacığım yüz *bira* ver bana, gideceğim Amerika’ya...”

diye söylüyormuş şarkıyı. Üstelik “yüz bira” değil, doğrusunun “yüz lira” olduğunu da bir türlü kabul etmiyormuş. Nine, sen ne şarkılar söylüyorsun?

KİM İDİM? KİMİM?

Bir gün annem hiç yapmadığı bir şey yaptı, akşamüstü şokellalı ekmek hazırladı, sonra da, “Kardeşin olsun ister miydin?” diye sordu.

Dudağımın üstünde çikolatadan bıyığımla, ağızım açık kalakaldım. Herhalde, yüzümde öyle bir şaşkınlık ifadesi belirdi ki, annem gülümseyerek, “Epeydir düşünüyordum bunu. Babanın da hoşuna gitti bu fikir. Ama senin ne düşündüğünü merak ediyoruz.”

“Benim mi?”

“Evet. Bir eve, bir aileye, arkadaşlık edecek bir kardeşe ihtiyacı olan bir çocuğa uyum sağlamaya çalışmak hoşumuza...”

“Ne diyorsun anne? Ne uyum sağlaması?”

“Çünkü benim çocuğum olmuyor” dedi annem biraz duraksadıktan sonra. “Acelesi yok, hemen karar vermek zorunda değilsin. Rahat rahat

düşün. İstedığın zaman, babanla birlikte konuşuruz.”

İçimde fırtınalar koparak odama gittim.

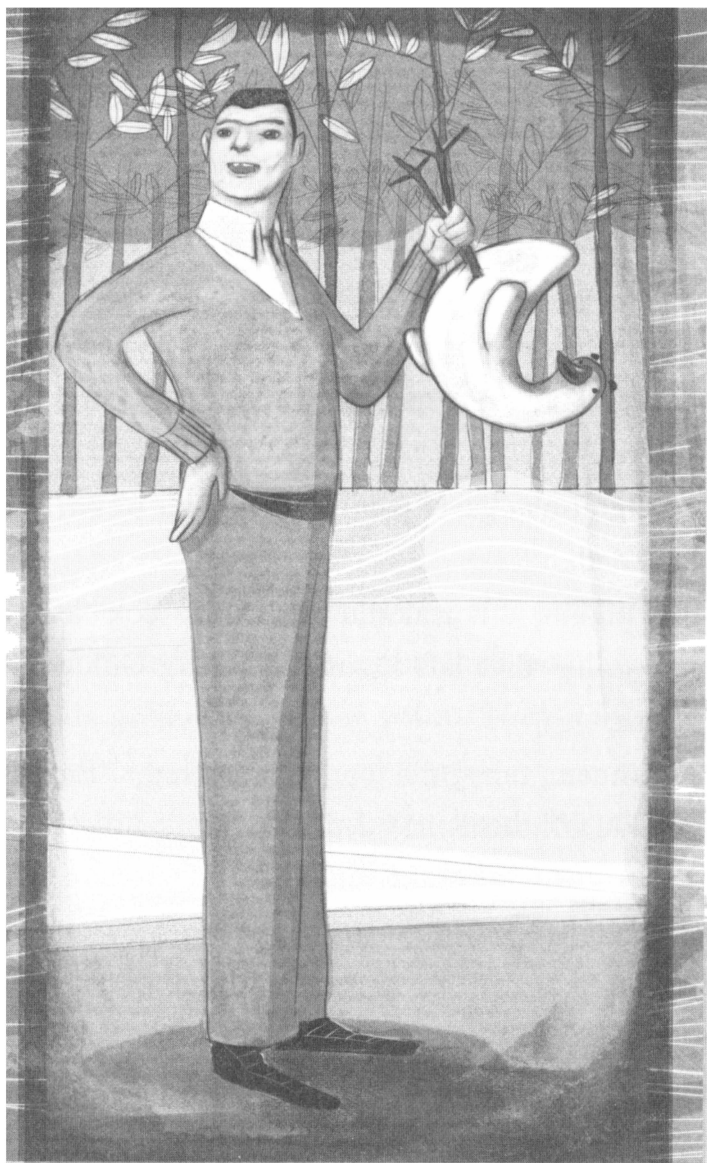
Birileriyle konuşmam lazım. Evdekilere böyle önemli bir konuda cevap vermek zorunda olmam, işte tam bu duyguyla, rahat, evcimen dünyanın değişeceğine dair çok güçlü bir duyguyla, içimde bir şeyler patlayacakmış gibi geliyor. Nine, keşke yanımda olsaydın.

Ama yalnızım ve kalbimin derinliklerinde bir şey içimi titretiyor. Bir önsezi, yeni bir sıkıntı, sanki ormandan bilmediğim bir hayvan aniden fırlayıvermiş.

Ancak, sınıfta üzülecek zaman yok. Kelime oyunundan ve gülüp durmaktan başka bir şey yaptığımız yok. Öğretmen sanki bizden daha çok eğleniyor.

Dün sıramda ciddi ciddi otururken, Luigino şöyle bir laf etti: “Amcam kaz yakaladı.”

“Yakaladı mı? Öyle denmez, pişirdi demek istedin herhalde!” diye düzeltti öğretmen.

“Ne pişirmesi!” diye bağırdı Luigino. “Tam olarak, yakaladı işte.”

“Yanlış değil mi sence?”

“Niye yanlış olsun, çalmadı ya!”

Hepimiz gülmeye başladık.

“Kaz bu, bu yanlış değil mi?”

“Nehirde görmüş amcam, yakalayıp getirdi, gizli gizli yengeme pişirtti. Polisler görse ona ceza keserdi.”

Öğretmen gayet ciddi, “Ne olursa olsun, yanlış!” dedi.

Luigino, “Portakalla pişirilmiş çok lezzetli bir yanlış” diye lafı ağzında geveledi. Gülüşmeler koptu.

Annem tabağıma çorba koyarken, “Eminim kaz hiç gülmemiştir!” dedi.

Tombul Margherita, “*Nick-name*’in var mı?” diye sordu.

“Neyim var mı?”

“*Nick-name* nedir, bilmiyor musun yani? İnanmıyorum!”

“Nedir, yenecek bir şey mi?”

“Aptal mısın, aptal numarası mı yapıyorsun? Bilgisayarda sohbet etmiyor musun?”

“Ne sohbeti, ne diyorsun?”

“Sohbet etmediğine göre, *nick*'in de yoktur. Mağara adamı, ne olacak!”

“Ne?”

Margherita omuz silkip üstünlük taslayan bir havayla çekip gitti.

Vay canına her şeyi bilen kızların!

Sofrada, “Baba, bana bir *nick-name* satın alabilir misin?” dedim. Babam gülmekten boğuluyordu. Bunda gülünecek bir şey yoktu. *Nick-name*'i olmasın da bakalım o ne yapıyordu?

“Satın alamam. Ama sen kendi başına halledebilirsin. Bu kimliğini gizleyen, uyduruk bir isimdir, internette tanımadığın insanlarla sohbet ederken kullanılır.”

Kim bilir kimlerle konuşuyordu bu Margherita! Kim bilir bana ne demek istemişti! Kim bilir bilgisayarında kaç *nick-name* vardı? Birden zih-

nimde bir ampul yandı: Ya ninemin de bir *nick-name*'i varsa?

En sevdiğim okul arkadaşım Mariella. Beni yine evlerine, “ders çalışmaya” çağırdı. Doğrusu, ders falan çalışmadık. Yerde oturup çene çaldık. Onun yanında kendimi çok rahat hissettiğim için, evlatlık alınan bir kardeşi olsun ister miydi diye sordum.

“Neden olmasın?” diye hemen cevap verdi. “Hele de senin gibi sevimli olacaksa...”

Mariella özel bir kızdı. Söylediği her şey gayet doğru, mantıklı görünüyordu.

Bir süre düşündükten sonra, “Niye annenin çocuğu olmuyormuş?” diye sordu.

“Bilmem, bana söylemedi!”

İşte tam burada bomba patladı:

“Sen nasıl olmuşsun o zaman? Çocuk doğuramıyorsa, sen nereden gelmişsin?”

NEREDEN GELMİŞSİN? Kaybolmuşum gibi gözlerle baktım ona. Hiç, ama hiç aklıma gelmemişti bu. “Suratını asma. Evlatlık da olsan bu bir felaket değil... Ne olursan ol severim seni.”

Başımı dizlerime dayayıp bir süre öylece kaldım. Mariella kendini affettirmek için ne yapacağını bilemiyordu.

“Seni incitmek istemedim, kötü bir şey de söylemek gibi bir niyetim yoktu, moralini bozmak istemedim. Zaten evlatlık da değilsin...”

O konuştukça kara bir deliğe düştüğümü hissediyordum. Sonunda ayağa kalktım çünkü beni almaya gelmişlerdi.

Mariella umutsuzca, “Bana kızgın mısınız?” diye alçak sesle sordu. Cevap vermeden uzaklaştım yanından.

Pazar günü bir hırsıyla kaydım.

Kar kalın, taze, pofuduk pofuduktu. Göknarların dalları karın ağırlığından aşağı sarkmıştı. Sanki bizim geçişimizi selamlıyorlardı. Arkamdan beyaz bir kar bulutu havalanıyordu; öğretmenim çok memnundu.

Omzuma vurarak, “Aferin, bugün tam bir şampiyon gibiydin...” dedi.

Diğer çocuklar bana kıskançlıkla bakıyordu.

İyi de benim halimde kıskanılacak ne vardı? Sonra bazı arkadaşlarımızla geleneksel şakamızı yapmaya gittik.

“Koşun koşun, gelin bakın!”

“Vay anasına, bak ne bulduk!”

Herkes bize doğru, bulunduğumuz ağacın altına koşuyordu. Durup da ne var diye yerlere bakınırlarken, biz de kar yüklü ağaç dallarına asılıp sallıyor, başlarından aşağı kara buluyorduk onları. Biz de ağacın altında, gayet mutluyduk.

Kar ne kadar güzel.

Bir gece annem, iyi geceler öpücüğü vermeden önce, “Düşündün mü?” diye sordu.

Hiç ona bakmadan, “Beni seviyor musun?” dedim.

Sıkı sıkı sarıldı bana. Kalbinin atışını duyabiliyordum.

“Anne, ben de mi evlatlığım?”

“Sen benim oğlumsun, dünyanın en güzel çocuğusun. Sence çok mu önemli evlatlık ya da öz çocuk olmak?”

“Mariella önemli olmadığını söylüyor. Ben... ben bilmiyorum. Bunu senden öğrenmek istiyorum.”

Annem yine bana sarıldı ve hayatımı değiştiren olağanüstü şeyler anlattı: “Evet canım benim, aylarca karın kalkmadığı uzak bir ülkede doğdun sen. Belki bu nedenle dağları bu kadar seviyorsundur. Sen iki yaşındayken, annenle baban bir kazada ölmüşler. Yoksa seni asla bırakmazlardı. İşte o zaman, babanla ben seni almaya geldik, sana kavuştuğumuz için o kadar mutluyduk ki bu nedenle senin üzülmeni hiç istemedik. Sen bizim için gerçek oğlumuzsun, istediğimiz, beklediğimiz çocuksun. Üzülme. Diğer çocuklardan bir farkın yok.”

Demek evlatlıkmışım. Artık kesin olarak biliyorum. Ne acı. Tutunacak bir dal bulamıyorum, içine düştüğüm boşluğu dolduracak hiçbir şey yok.

Ağlamaklı bir sesle, “Ya kardeşim? O da mı karlı ülkeden gelecek?” diye sordum.

“Evet.”

“O zaman, hemen gidip alalım!” diyebildim. Gerçek dünyayla aramdaki tek bağı, o tanımadığım çocuk, o kucaktaki bebek olduğunu düşünüyordum; o, benim şimdi üzüldüğüm gibi hiç üzülmesin istiyordum.

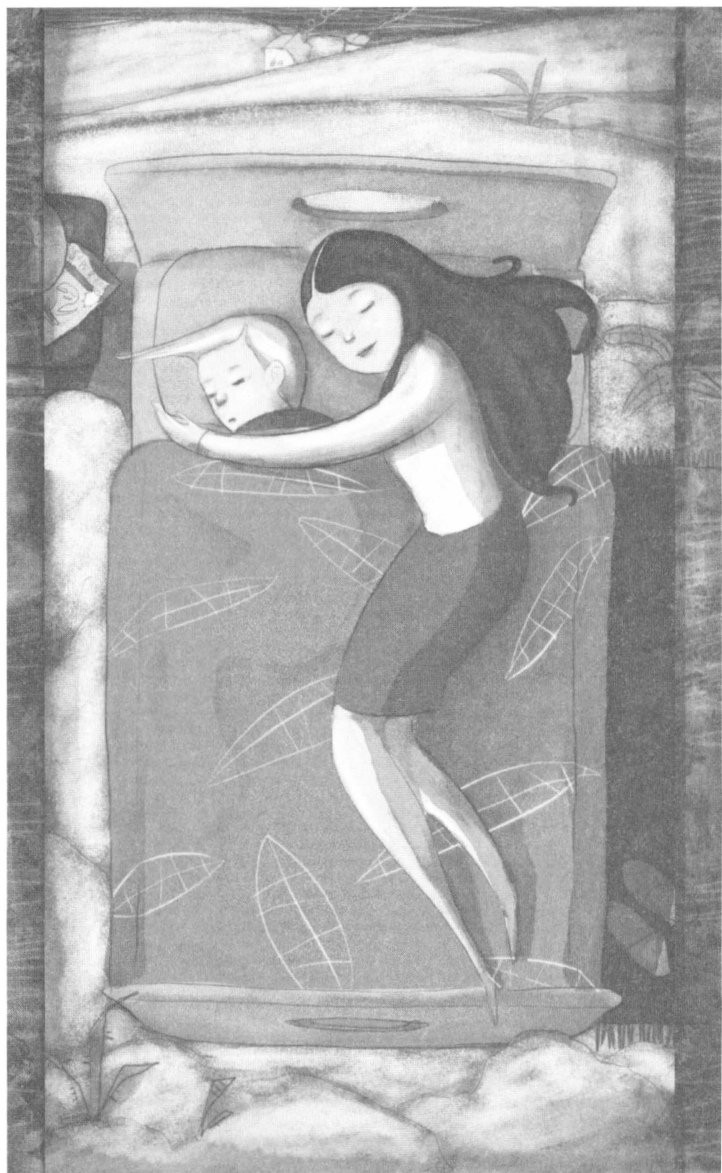
Bana yine sıkı sıkı sarılarak, “Seni seviyorum” dedi annem.

İlk fırsatta Mariella’nın yanına gittim.

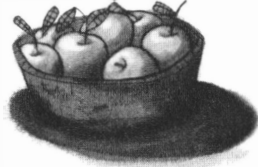
Ona nasıl söyleyeceğimi bilemedim ama o suratıma bakar bakmaz ne olduğunu anlayıp haykırdı: “Sen kesin bir şeyler öğrenmişsin... Suratının haline...”

“Evlatlıkmışım” diye itiraf ettim, sonra da ağlamaya başladım. O ise gülmeye başladı, beni öptü. İlk defa bir kız beni öpüyordu. “Ne kadar güzel!” diye bağırdı. “Sınıftaki ahmaklara benzemeyen birini istiyordum hep. Biliyordum, biliyordum senin farklı olduğunu, hepsinden daha yakışıklı, daha esrarengiz, daha iyi olduğunu...”

Ardından bir öpücük daha geldi. Onun yanına gelmeden önce çok üzgün hissediyordum kendimi.

UZUN BİR YOLCULUK

Sevgili nineciğim, demek sen de dünyanın bir yerinde yaşıyor olabilirsin. Biliyor musun, ben evlilik verilmişim. Yaşadığımdan haberin var mı? Bir kardeş almaya geleceğimi biliyor musun? Hep seni düşündüğümü biliyor musun? Seni özlediğimi biliyor musun? Kimsin sen nine? Neredesin?

Beni seviyor musun? Belki sen de beni bekliyorsun uzun zamandır. Geceleri rüyalarımaya giren, bana seslenip duran sensin belki. Ama ben ne dediğini anlamıyorum. Belki de karlar altındaki orman bana senin evini, benim evimi hatırlatıyor. Nineciğim, bana sıkı sıkı sarıl istiyorum, birdenbire kaybettiğim her şeyin yeniden güvende olmasını istiyorum; önceleri tuhaf şeyler var idiyse de, yavaş yavaş her şey yerli yerine oturuyor. Ancak kendimi farklı hissediyorum. Diğer çocuklar-

dan farklı. Onlar nereden geldiklerini, hep kimler tarafından sevildiklerini biliyor. Ya ben?

Benim için oldukça zor birkaç ay geçti. Zordu, çünkü rahat rahat içinde bulunduğum durumdan tamamen farklı bir gerçeği kabul etmek zorunda kaldım.

Diğer çocuklar gibi olmadığımı kabul etmek zorunda kaldım. Konuştuğum herkesin gözlerinin içine bakmayı öğrenmek zorunda kaldım, acaba bakışlarının arkasında acıma mı, yoksa merak mı, kınama mı, küçümseme mi var diye. Her şey değişti. Bir dağın tepesinden düşmüş gibi oldum. Şimdi düzlükte yürüyorum, önümde yeniden doldurmam gereken bomboş bir alan var.

İyiyim, hiç değilse hangi ülkeden geldiğimi biliyorum artık. Aileme güveniyorum ama içimde hareket halinde beyaz bir bulut var sanki. Hem üzgünüm hem sevinçliyim. Sevinçliyim çünkü beni doğduğum ülkeye götürüyorlar ama içten içe de korkuyorum. Oraya hem gitmek istiyorum hem de istemiyorum. Annem bana her zamankinden daha

çok şefkatle sarılıp korkulacak bir şey olmadığını söylese de, korkuyorum.

Ya sen nine, orada olacak mısın? Ya sen, beni bekleyen küçük çocuk, nasıl birisin? Seni sevecek miyim?

Trenle yolculuk çok uzun sürdü. Sarı buğday tarlaları gelip geçiyordu gözümüzün önünden. Sağda solda beyaz küçük evler.

Tuhaf çanları olan köylerden geçiyorduk ama trenden çan sesleri duyulmuyordu. Ucu bucağı olmayan tarlalarda az sayıda insan vardı. Adını söylemeye dilimin dönmediği küçük bir istasyondan bir sepet yeşil elma aldık.

“Daha çok var mı?” Demiryolunda trenin tekerlekleri döndükçe sabırsızlığım daha da artıyordu.

“Kardeşim neye benziyor?”

“Sadece senin gibi sarışın ve iki yaşında olduğunu biliyoruz?”

“Zavalıcık!” diye kaçtı ağızımdan.

“İşte bu nedenle ona gidiyoruz, sana geldiğimiz gibi. Artık kimse ona ‘zavalıcık’ diyemeye-

cek. Annesi babası olacak, dünyadaki bütün çocuklar gibi. Ya da en azından pek çok çocuğun olduğu gibi. Müthiş bir ağabeyi olacak. İşte, çoğu kimsenin böyle bir ağabeyi yoktur.”

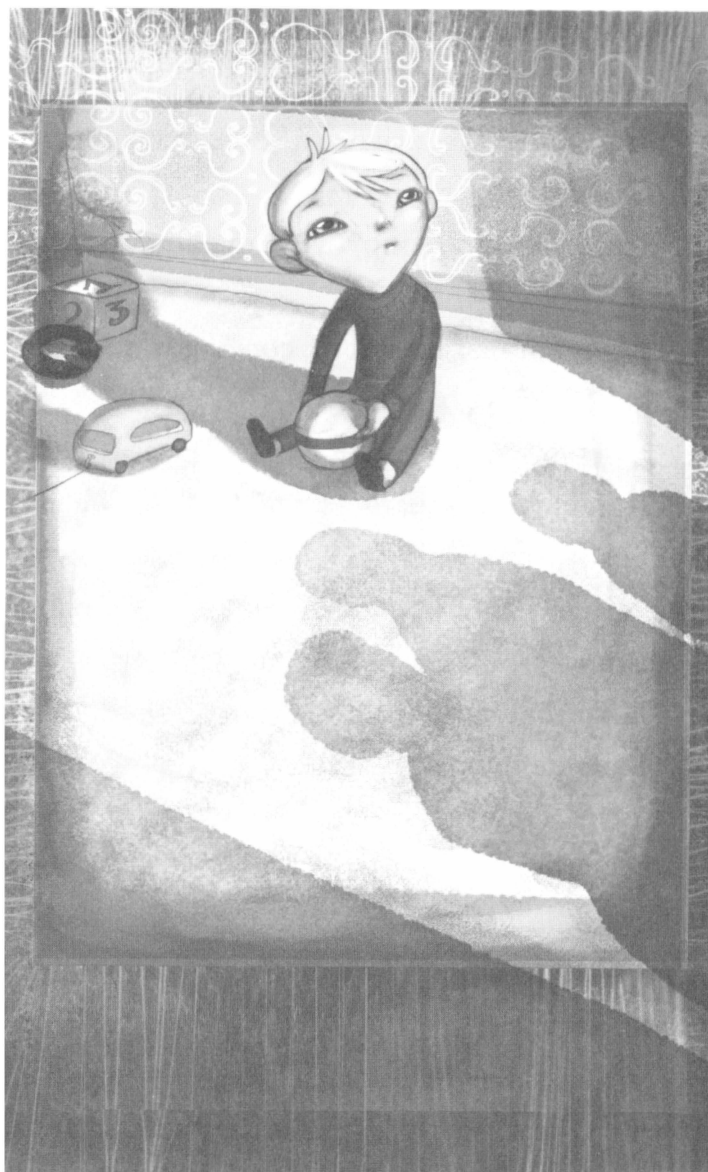
Bana anlattıklarını dinliyorum ama yine de huzursuzum. Henüz adına sevgi denemese de, daha şimdiden beni bu çocuğa bağlayan bir şeyler var içimde. Belki de dayanışma duygusudur. Farklılar arasındaki dayanışma duygusu diyeceğim ama utanıyorum. Annemle babama bakıyorum, onlara bakacak olursam “şanslı çocuklar” arasındaki dayanışma duygusu demeliyim.

Ancak içimdeki beyaz bulut, fırtına öncesinin habercisiymiş gibi hareket edip duruyor.

Kim söylüyor şanslı olduğumu?

Gelecekteki kardeşimin olduğu ev büyük, karanlık, kışla gibi bir yer: Çocuk Mahkemesi.

Büyük boş koridorlarda etrafımıza bakarak yavaşça yürüyoruz. Bize yol gösteren ve çevirmenlik yapan bir kadın var. Çok az eşyanın olduğu beyaz bir odaya girerken babam elini omzuma koydu. İnsanlar var odada ama ben onları görmüyorum bile.

Babam, “Yanımdayım, korkma” demek istercesine omzuma pat pat vuruyor.

Bir başka odaya giriyoruz, yerde oyun oynayan bir çocuk oturuyor.

Bize şöyle bir bakıp oyun oynamaya devam ediyor.

“Alyoşa” diyor bir kadın, çocuk gözlerini yeniden kaldırıp bize bakıyor.

O, benim yeni kardeşim.

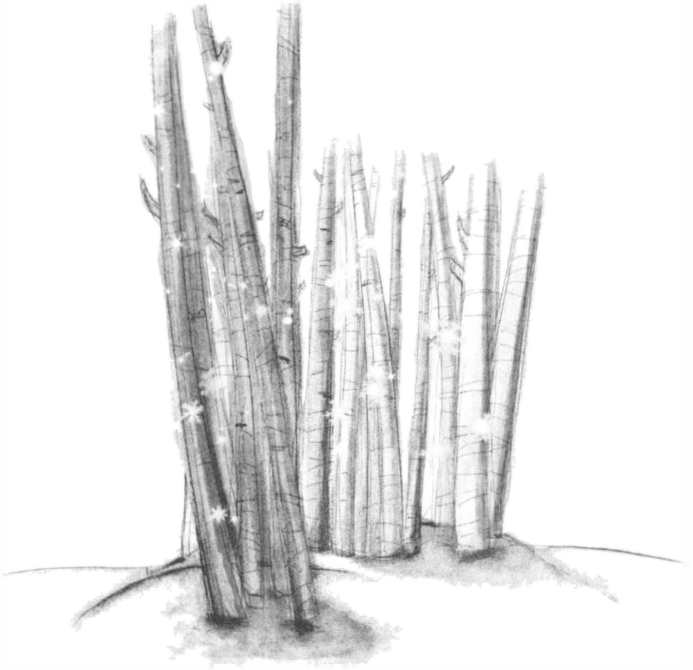
O anda bizimkilerin yanından ayrılıp hemen ona koşuyorum. Kaldırıp kucaklıyorum, “Alyoşa, Alyoşa bak *máma, pápa* [Lehçede: anne, baba]” diyorum.

Hafızamın derinliklerinden, çocuğun da bildiği, benim de bildiğim iki kelime fıskırıyor.

Çocuk konuşmaya başlıyor, o konuştuğunda arada bazı kelimeler yakalıyorum: *dom, máma, bábuscka, niania* [Lehçede: ev, anne, nine, dadı]... Ah evet, bu benim dilim, bunlar benim kalbime işleyen kelimeler.

Çocuk bana sarıldığında, ağlamaya başlayan annemi görüyorum, koşup ikimize birden sarılıyor.

BURASI BENİM ÜLKEM

Dördümüz oteldeyiz. Alyoşa bir an bile dibimden ayrılmıyor. Beni koruyucusu seçti. Ben onun durmadan bir şeyler anlattığı biricik kurtuluş umuduyum. Konuşuyor, konuşuyor, kısa kelimelerle, cevabını beklediği bir şeyler soruyor ama ben ona cevap veremiyorum. Yine de sormaya devam ediyor. Döne döne *máma* diyor, *dom* diyor. Sonra *malakó*, *xliég*, *tiúria*. Ah hatırlıyorum bunları: Süt, ekmek, mama. Nasıl da hatırlayamadım daha önce? Anne, ev, *bábuscka*, *bábuscka*, nine!

Çok kötü oluyorum. Belki de ateşim çıktı.

Etrafımdaki her şey dönüyor, elimin üstünde Alyoşa'nın elini hissediyorum.

Ertesi gün uyandığımda beni daha büyük bir sürpriz bekliyor. İnce bir ses, "Sergey, Sergey" diyor. "Seryoşa, Seryoşa."

Ne kadar çok zaman geçti biri bana böyle seslenmeyeli? Benim adım Sergio; ailem, arkadaşla-

rım bana böyle seslenir. Bana başkaları Seryoşa derdi, sanki başka bir hayattaydı bu.

Şimdi yanımda bu küçük çocuk var, pijamamın koluna yapışmış, umutsuzca sesleniyor bana. Gözümü açar açmaz, “Merhaba Alyoşa” diyorum, sonunda annemle babamın yüzü gülüyor.

“*Dòbrei dien*” diye mırıldanıyor kardeşim.

“*Dòbrei dien*” diyorum, köklerime yeniden kavuşurken.

Sanki bir tünelden çıktım.

“Geldiğin yeri görmek ister misin?” diye soruyor babam, biraz sıkıntılı.

“Biliyor musun neresi olduğunu?”

“Elbette.”

“Gerçekten gidebilir miyiz?”

“İstersen. Yoksa mecbur değilsin. Senin yuvan, biliyorsun bizim yanımız, Alyoşa'nın da.”

“Bir kez olsun gitmek isterim.”

Gülümseyerek, “Olur!” dedi babam.

Tam otelden çıkmak üzereyken cep telefonu çaldı.

“Seni arıyorlar” dedi annem şaşırılmış ve eğlenen bir sesle.

“Eee, nasılmış bakalım kardeşin?” Mariella’ydı arayan, çok uzaklardan. Kalbim çarpmaya başladı, sonsuz bir şefkatle gözlerim doldu.

“Harika!” diyebildim sadece.

“Asla senin kadar harika olamaz. Hadi, seni kucaklıyorum, çabuk dön. Hepimiz seni bekliyoruz.” Mariella’nın sesi bulutların arasında kayboldu.

“Çok sevimli bir kız” diye yorumda bulundu bizimkiler. Ben sustum, Alyoşa’nın elini sıktım.

Doğduğum yer küçük bir köydü. Daracık sokakları, bağlarında bahçelerinde bir sürü insan var. Bana bakıyorlar, bazıları selam veriyor. Uzaktan, çağıl çağıl akan bir nehrin sesi geliyor. Kadınların başlarında renk renk çiçekli eşarplar bağlı. Evde defalarca okuduğum masal kitaplarını hatırlatıyor bana. Altın balık. Ama ben yokum masalda. İleride, nehir boyunca açık renkli ağaçlar var. Alyoşa, ağaçlara doğru gülerek, “*Ceriòska, ceriòska*” diyor.

“Kayın ağaçları” diyor babam.

Yandaki dar sokaktan bir kaz sürüsü vaklayarak önümüze çıkıyor. Hafızamın derinlerine gömülmüş uçuşan kaz tüyleri görüyorum, çığılıklar duyuyorum, etrafımda akan suyu görüyorum, beni çağırın sesler duyuyorum. Burada doğdum ben. Sesleri, evleri, ormanı, nehri hatırlıyorum. İnsanları bile hatırlıyormuşum gibi geliyor, zihnimde konuşmaları canlanıyor.

Çember kapanıyor.

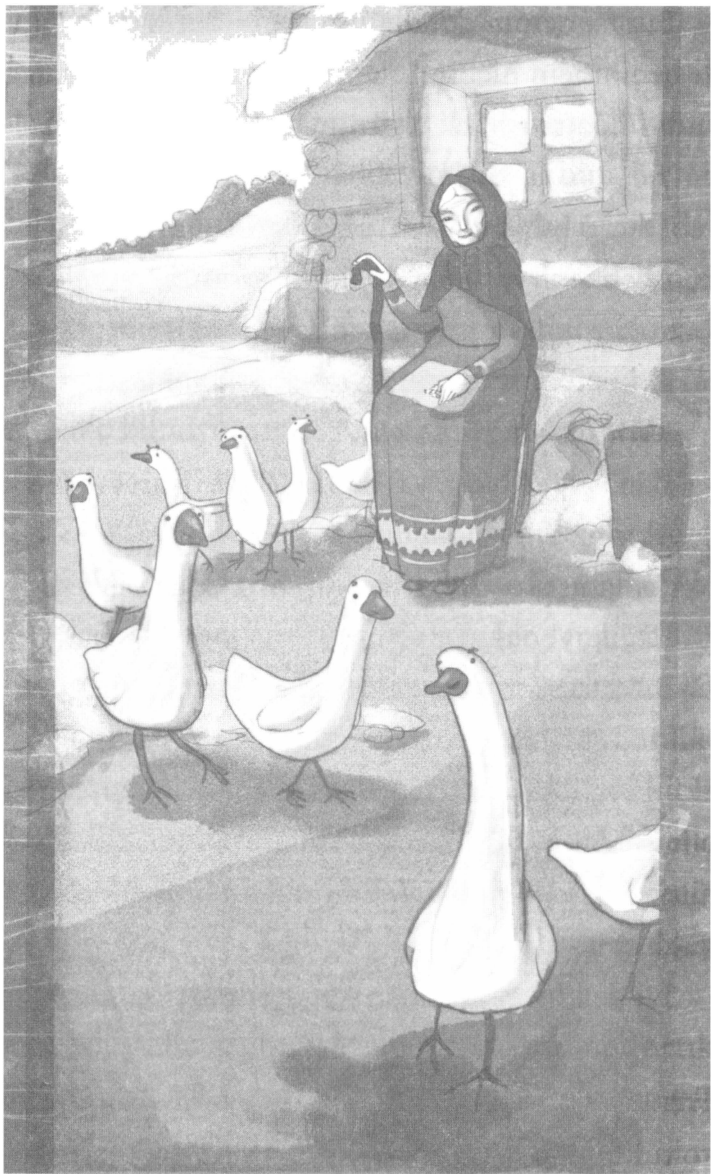
Küçük bir köy evinin önündeki iskemlede yaşlı bir kadın oturuyor. Yerde eşelenen kazlar onun etrafında dolaşıyor.

Alyoşa, “*Bábuscka*” diye bağırarak ona doğru koşuyor. Nine diye sesleniyor ama yaşlı kadın onun başını okşayarak “*bábuscka*”sı olmadığını söylüyor.

Alyoşa da köklerini arıyor.

Sonunda anneme, “Peki benim ninemin de burarlardan olduğunu mu düşünüyorsun?”

“Yo, hatta Mahkeme’ye sorduk, kesinlikle eski aileden kimsenin kalmadığını söylediler.”

Burası benim doğduğum topraklardı ama şimdi benim için hiçbir anlamı yoktu. Ya da sonsuza kadar benim gerçek vatanım olarak kalacaktı belki...

Tam Mahkeme'den bize verilen arabaya geri dönecekken, yaşlı bir kadının etrafını çevreleyen kaz sürüsünü fark ettim. Elinde renkli bir peşkire sarılı küçük bir tabakla bize doğru yaklaştı.

“Vot piecenie dlia vas.”

Bana ve Alyoşa'ya bakıp eliyle işaret ederek biz ikimiz için olduğunu söyledi. Sonra, elindeki bastonla usul usul kazları ormana doğru iteledi ve gözden kayboldu.

Bir an, rüyalarımındaki nineyi kucaklamayı hayal ettiğim tavuskuşlarının olduğu sokak geldi aklıma. Bütün bu olup bitenden o kadar altüst olmuşum ki düşünmeye zamanım olmadı. Nine'nin uzattığı büyülü tabakta sadece leziz bisküviler buldum.

İyi de kim tarafından gönderilmişti bunlar?

Trenle evimize doğru hızla yol alıyoruz. Kardeşim koltukta uzanmış, başı kucağımda uyuyor. An-

nemle babam hiç konuşmadan, sevgiyle bize bakıyor.

Ben karmakarışığım, öyle farklı ve güçlü duygularla sarmalanmış haldeyim ki, aklımı bir an bile durduramıyorum. Göz açıp kapayana kadar yüz yıl geçse, duyduğum üzüntü, sıkıntı, umutsuzluk ve sevinci hazmetmiş olsam istiyorum. Eve varmaya daha bir gün var, saatlerin nasıl geçeceğini hiç bilmiyorum.

Tren istasyonunda beni bir büyük heyecan daha bekliyordu. Yüreğime iniyordu az kalsın. Alyoşa'nın elinden tutmuş trenden indiğimde, bütün okul arkadaşlarım koşa koşa beni karşılamaya geldi. Hepsi ama hepsi. Hepsine şaşkınlıkla, inanmaz ve sevinçli gözlerle bakan Alyoşa için ayıcıklar, trenler, şekerler getirmişlerdi. Mariella boynuma atlayıp sıkı sıkı sarıldı, "Dünya beceriklisi arkadaşım benim!" dedi. Başka da bir şey anlamadım.

Sevgili nineciğim, sevgili uzak yurdum, artık bir kardeşim ve dünya tatlısı Mariella olsa da yanımda, hep kalbimde kalın, hiç gitmeyin.

Bizi bir arada tutan sevgi...

İtalyan edebiyatının en önemli kalemlerinden

Lucia Tumiati'den

hem yürek burkarak yer yer göz yaşartan
hem de gülümseten, unutulmaz bir kitap:

Karlar Altındaki Ülke...

Hepimizin hayatında kendimizi yalnız, yabancı, tuhaf, farklı hissettiğimiz anlar olur. Sergio da sık sık kendisini “farklı” hisseder. Sınıfta ırkçılık üzerine yapılan bir tartışmayı evde anlattığında, annesi herkesin aynı olduğunu, değişenin sadece diller, görenekler, ten renkleri olduğunu söyler. Arkadaşlarına pek benzemeyen, sapsarı saçlı, masmavi gözlü Sergio, aslında kendisini herkesle eşit hissetmektedir ama yine de içinde bir huzursuzluk, açıklayamadığı bir güvensizlik vardır. Derken bir gün annesinin sorduğu bir soruyla hayatı değişir.

1926, Venedik doğumlu Lucia Tumiati, henüz 6 yaşındayken “farklı-öteki” olmanın ne demek olduğunu anladı. Annesiyle babası ayrıldı. Ardından, 13 yaşındayken, insanın annesinin Yahudi olmasının ve ırkçı yasaların sonuçlarına katlanmanın da ne demek olduğunu anladı. Annesi Maria Luzzatto ile uzun süre saklanarak yaşamak zorunda kaldı. Ana-kız direniş mücadelesine katıldı, savaşın bitiminde 1945'te annesi ölünce, Lucia babasının yanına Floransa'ya döndü. Üniversitede edebiyat bölümünde eğitimini sürdürdü. İkinci Dünya Savaşı'ndan bugüne kadar çocuklar ve gençler için yazan büyük yazarlardan biri olarak nitelendi.

ISBN 978-975-08-2889-8 9 TL

